

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. Sürgőnycím: Erdélyi Gazda, Kolozsvár.)

Felkéri az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borju stb.) minőségét és mennyiségét hozzá sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a királyhágóm túli uradalmak részéről

a vételre rendkívül sok megbi-
zás érkezett.

Cséplőgépek, rosták, ekék és boronák, zsá-
kok, ponyvák, olajok stb.

legjutányosabb és legmegbízhatóbb
beszerzési forrása.

BCU Cluj / Central University Library Cluj 1010

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint feivonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

Májerszky Barnabás

gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tűzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivitel 120 telep üzemben. 1093

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —
Fényképészek,

Mátyás király-tér 10.
Gr. Wass háiban levő

fényképészeti
műtermeket

megnagyobbítva
újjonnan építették és
a kor minden igényeit
kielégítőn fényesen
berendezték
s kérik a n. é. kö-
zönség további
pártfogását.

1127.

Első magyar ruggyanta-bélyegző-gyár
és véső-intézet

Geduldiger Hugó

vésnök,

BUDAPEST,

Váci-körút 17. szám.

Ajánlkozik

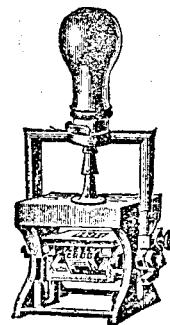
ruggyanta és rézhé-
lyegzők, pecsétnyo-
mók zsáksablonok,
állatjelző-bélyegzők
stb. elkészítésére.

Mintalapok ingyen.

Vidéki képviselők

kerestetnek.

1101.

MALOM-

BERENDEZÉSEK,

1066

OLAJSAJTÓK-

ÉS GÉPEK,

KONKOLY-

VÁLASZTOK

KAPHATÓK GRAEPEL HUGÓ GÉPGYÁROSNAÁL.

BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 40-46.

Horosz és Kupás

ezelőtt Meskó Z.

Kolozsvár, főtér 19. szám.

UJ! Női divat, vászon és confectio üzlet. UJ!

Ajánlják a mélyen tisztelt közönségnek egész újonnan berendezett különlegességi raktárukat. — Rendkívüli nagy választék. — Olcsó árak. — Figyelmes kiszolgálás. — Minták bérmentve. — Tennis flanellek 15, 18, 20 kr. Női blouzok, szoknyák, Ozibelin gyapjukelme 120 cm. széles 75 krtól. — Gyermekekruhácskákban gyári raktár. 1212

HERMANN E.**Varrógép és kerékpár nagy raktára**

Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Újonnan berendezett mechanikai műhelyemben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

VARRÓGÉPEK!

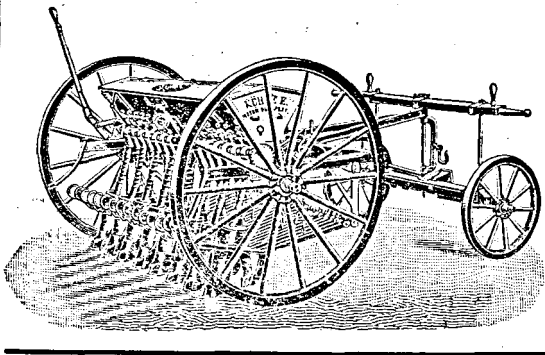
Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 frtig. Egy karikahajós 65—80 frtig. Egy Central Bobbin 86—90 frtig. Eredeti Hove C. Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havl részletfizetésre is vásárolhatók

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 frtig. Kerékpár köpeny 4—6 frtig. Kerékpár tömlő gumi 2 frt. 30 krtól 3 frtig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 frt. 50 krig. Kerékpár acetilén lámpa 2 frt. 50 krtól 5 frtig stb

Csakis készpénzért.

1109

rálógépek, Szőlőzúzó- és bogozó-gépek, Venyigezúzó. BORSAJTÓK, Francia-ekék és kapáló-gépek szőlőműveléshez.

Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a sz.****KÜHNE E.**

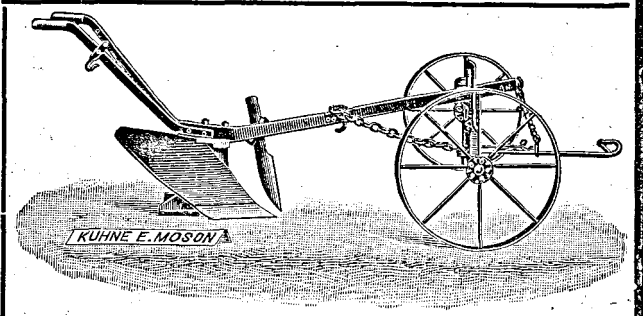
hazánk legrégibb gazdasági gépgyárában

MOSONBAN

legjobb anyagból és ellismert gondos kivitelben kaphatók:

SACK-rendszerű acelekék, egy- és kétvasu ekék különféle szerkezetben, **Hengerek, szántóföld és réboronák dús választékban.** Hirneves tolokerekes rendszerű „**MOSONI**

DRILL“ sorvetőgépek. Mindennemű **cséplőgépek** kézi és járgányhajtásra. Gabonatisztító és szelelő rosták, konkoly választók, **szecskavágó-, répvágó- és da-**

1099

BABÓS és TÁRSAI

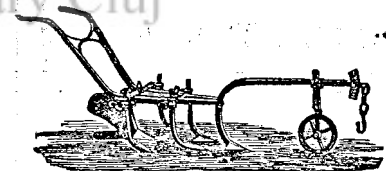
vaskereskedése

Kolozsvárt, Deák Ferencz-út 25. szám.

Gyári nagy raktár mindennemű gazdasági gépekben, villamos öngyújtóval ellátott Benzinmotor és Lokomobilok, Gőzmotor cséplőkészletek, szabadalmazott gölyös perselyű kézi és járgányos cséplőkészletek, Gabona-rosták, Trieurók, Szecska- és

Répvágók, Kukorica-morzsolók, szabadalmazott „MONTANIA DRIL“ sorbavető gépek, Fagerendelyes és Sack-rendszerű ekék stb.

Gépszíj, Gépolaj Tovia gépl enőcs és mindennemű technikai cikkek. Gabona-zsákok, Vizmentes ponyvák, OLAJ- és PORFESTÉKEK, Hollandi Kencze (Firniss) és mindennemű lackok. Pormentesítő olaj, LINOLEUM és BOROSTYÁN PADLÓLACK. Tűzmentes PÉNZ- és KÖNYV-VASSZEKRÉNYEK gyári raktára. Rézgálicz stb.

1199

Gyors és pontos kiszolgálás. Vidéki megrendéseket gyorsan elintézzünk.

Tisztelettel

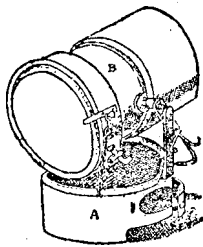
BABÓS és TÁRSAI.

Az ezredéves országos kiállításon milenniumi nagy éremmel, a szegedi és pozsonyi mezőgazdasági kiállításokon 3 ezüst éremmel kitüntetve.

Legujabb szerkezetű, tengelyen fordítható vagy vasfűtő kazánházból kiemelhető

gyümölcs-, törköly- és borseprű-lepároló készülékek

cszefrekeverővel vagy anélkül, minden alaku pálinkafőző-üstök, 2 csöves sisakkal, csöves-, kigyó- vagy henger-alaku hűtővel; mindennemű gyári rézműves berendezéseket, konyhai rézedény- és üstöket legjobb kivitelben jutányos áron szállít

Gállik Lajos

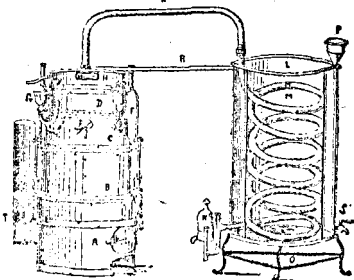
rézművesmester üzlete

BUDAPEST,

VII. ker., Nyár-utca 15. sz.

Régi fémek becseréltetnek és megvétetnek.

1196

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!**Eredeti Singer-varrógépek házi használatra**

és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrásra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legujabb és legbevéltőbb szerkezetben.

Temesvár
1891.
Aranyérem!

Singer Co.

Debreczen
1894.
Arany oklevél.

varrógép részvénytársaság,

Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vásárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N.-Szeben Vasút-utca 5. sz.

Kinek ugy egyszerű, BUTORRA

** valamint a legdiszesebb **

1202

van szüksége,

jó és szolid minőségben, olcsó árban, jótállás mellett,

szerencsétlense látogatásával **34 év óta fennálló butorgyári raktárainkat**, hol mindenről meggyőződhetik.**Maros-Vásárhelyen:** Széchenyi-tér 41. sz.**Kolozsváron:** Unió-utca 5. szám.**MESTITZ MIHÁLY és FIAI**

cs. kir. udvari szállítók butorgyára.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR : 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFLUTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Gyümölcsstermés — gyümölcsértékesítés. <i>Dr. Seyfried</i>	
<i>Károly.</i>	543
A növényi tápanyag rendeltetése. <i>Krenedits Ödön.</i>	544
Uj ojtószérum a sertésvész ellen. <i>R. H.</i>	545
Útőtej. <i>(br.)</i>	546

Tárca:

Igazságok a gyakorlati gazda életéből. II. <i>Milhofer</i>	
<i>Sándor.</i>	544

Kisebbszakközlemények.

Háztartás.	547
------------	-----

Kormányintézkedések:

Állami szőlővesszők és oltványok eladása.	547
---	-----

Vegyes közlemények.

Piaci és vásári ártudósítások.	549
--------------------------------	-----

Hirdetések

Gyümölcsstermés — gyümölcs- értékesítés.

»Atdál uram esőt, de nincs benne köszönet!« Ilyenformán sóhajtoznak a múlt évi rossz gyümölcsstermés után, az ideai pazar termés alkalmával, az erdélyi gyümölcsstermelők. Itt van a szebbnél-szebb termés, a gyönyörűbbnél-gyönyörűbb alma, körte és szilva és nincsen keletje. A fák összetörnek a nagy teher alatt, mely még megtetőzi azt a nagy kárt, amit a gazda gyümölcsének elpocsékolása által szenved.

Más szót nem is használhatok, mert elpocsékolás s a legnagyobb mérvű pazarlás az itteni gyümölcsértékesítés. Nem vagyunk azzal tisztában, hogy a gyümölcsstermelés egy nagy nemzeti vagyont képvisel, mert ha tisztában volnánk, akkor nem kapkodnánk úgy, mint a mostani bőtermés alkalmával. Nálunk a gyümölcsstermés még mindig csak sportnak tekintik, mert leginkább a középosztály foglalkozik vele, mely a telepítés alkalmával csak azt a célt tűzi ki, hogy a kert minél mutatósabb legyen s legfeljebb arra a reális koszorura törekszik, hogy a háznak elegendő gyümölcs s önlözte pálinkája legyen. A gyümölcsfák mennyiségénél azonban mindenki túl bő a célon: mindenki több fát ültet, mint amennyinek a termését a ház elfogyasztani képes. Rendesen már egy gyenge termés is tudja a ház szükségletét fedezni úgy, hogy a közepes termésből is el lehet adni a gyümölcs jó részét. Hát még egy bő termés alkalmával mennyit lehetne piacra vinni? És mennyi vagyont képviselne az!

A tény azonban sajnosan az, hogy ez a vagyont csak egy fikció, mert értékének csak a tizedrésze folyik be a termelő kezébe; túlnyomó része elvész az értékesítés hiányossága miatt. Mert nem a túltermelés eredményezi azt, hanem a gyümölcskereskedelmünk fejletlensége. Nekünk ezidén a gyümölcsstermés még külföldre sem kell menni, mert nincsen országos túlprodukción. Az ország északi részében a Kárpátok alján semmi gyümölcs nincsen, úgy, hogy ott is találunk piacot terményeink számára. Csak-hogy kofakereskedelemmel nem megyünk semmire: az még egy termelő város piacát sem képes tisztességesen ellátni. A gyü-

mölcskereskedelemhez kellő szakértelemmel és jó referenciákkal bíró kereskedők szükségesek. És miután azokkal hazánk nem igen dicsekedhetik: maguknak a termelőknél kell szervezkedniük és egy olyan intézményt megteremteni, mely a gyümölcsértékesítést akár bizomány útján, akár pedig saját rizikójára felöleli.

Egy ilyen intézmény megteremtéséhez közgazdasági érzék, szakértelem, nagy körültekintés, de leginkább világpiaci ismeretek kívánatnak.

A mi közgazdasági érzékünk leginkább a fehérre terített asztal mellett szokott megnyilatkozni. Legszebb eszméket találunk fel pohárköszöntők alkalmával, mindenki el van ragadtatva ilyenkor, de mire a dolog realizálásra kerül: vagy lelohad a szalmatűz-lelkességünk, vagy pedig elkészünk a kérdés megoldásával. Egy gyümölcsértékesítő intézmény, — mondjuk szövetkezet — megteremtése ma minden kerti gazdának legfőbb óhaja: csak-hogy erre az évre már elkészünk vele. Nem akarom azt mondani, hogy halaszszuk jövőre, sőt azt állítom: ha most ilyen jó termés alkalmával nem szervezkedünk, akkor Erdélyben soha sem létesül ilyen intézmény.

A gyümölcsértékesítésre már a megelőző télen kell előkészülni. Télen kell a csomagoláshoz szükséges ládákat, kosarakat lehetőleg háziipar útján előállítani, mert szedéskor azokat összevásárolni vagy már nem lehet, vagy pedig csak többszörös áron. Ez évben már nagyon bajosan tudunk megfelelő minőségű és mennyiségű csomagoló anyaghoz jutni.

De nincs is elég szakértelmünk egy alapos gyümölcskereskedelem megteremtéséhez. Nem vád akar az lenni különösen intelligens gyümölcsstermelők ellen, hanem csak egy pusztán ténynek a konstataciója, mely nemcsak a gyümölcsstermelőket — de kereskedelem tekintetében — majdnem minden gazdát érint. Nem értünk a legfontosabb dologhoz: a csomagoláshoz. Igaz, hogy nem tanított rá senki; magunk sem jöhettünk rá, mert nem igen voltunk eddig a világpiaccal összekötve. Az én szerény nézetem szerint nem lehet ezen másképpen segíteni, mint ősszel és télen, népies cso-

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari MAGKERESKEDÉSE

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI. ker., Andrássy-ut 23. szám.

== A gazdák figyelmébe ==

ajánl: arankamentességre állami-lag ólomzárolt luczernamagot és biborherét, továbbá káposzta-repcét, muharmagot, tarlórépamagot, fehér kölesmagot, pohánkát, mustármagot, lóbabot, őszi bükkönyt, őszi borsót, szöszös bükkönyt (*Vicia villosa*), raffiaháncsot, mindent legelsőrendű minőségben, a legjutányosabban.

Vesz: mindenféle gazdasági magot bármely mennyiségben. ==

Ajánlatok minták kíséretében kéretnek.

Még őszi szállításra
Legelsőrendű Thomassalakot

18—20% összfoszforsavtartalommal (80% citratban oldható) legalább 75% porfinom-

ság szavatolással

felette előnyös árak mellett

ajánl a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

magolási tanfolyamokat rendezni, melyek egy-két napot vennének igénybe; annyi idő alatt meg lehet tanulni a csomagolást.

Ami pedig a világgiazi ismereteket illeti, arra nézve is csak az a megjegyzésem, mint a szakértelemre. Minden piacnak meg vannak a maga áruüzleti szokásai és megvan a maga speciális izlése. Áruüzleti szokások ismerete nélkül nem lehet helyesen kalkulálni, előszámítás nélkül pedig rendszeren nem rentábilis az üzlet. A piaci ízlés ismerete szintén egyik leglényegesebb dolog, mert ha egy piac igényeit ki tudjuk elégíteni, akkor ott semmiféle más gyümölcs nem konkurálhat velünk. Így például Ausztriában a magyar szőlővel konkuráló tiroli szőlőt féláron vesztegetik, mégis nagyobb keletje van a mi terményünknek. Ilyen piacot lehetne a magyar gyümölcsnek teremteni, különösen Németország északkeleti és keleti részén, ahol az olasz és cseh gyenge minőségű gyümölcsöt könnyen ki lehetne szorítani.

Mint minden egészséges üzletben, úgy a gyümölcskereskedelemben is a szolid kiszolgálás kívántatik meg. Ez alapítja a bizalmat a vevőben. Különösen a német kereskedők adnak arra sokat, kik, sajnosan azt a tapasztalatot szerezték, hogy a magyar áruknál az első küldemények olyan primák, mint egy áru sem, de a többi szállítmányok már nem megbízhatók. Erre kell különösen ügyelni!

Dr. Seyfried Károly.

A növényi tápanyag rendeltetése.

Igen gyakran tapasztaljuk, hogy a gazda kipked-kapkod állatainak etetése alkalmával egyik tápanyagtól a másikhoz, csak azért,

mert egyik embertől azt hallja hogy ez a jó, a másiktól pedig azt, hogy amaz.

Pedig a mai világban, a midőn a gabonaárak néha a minimumra szállanak alá, úgy hogy a gazdának már csak az állathizlalás rentábilis némely esetben: kell, hogy tudják azt határozottan, mit és mikor kívánja meg a hizó, vagyis tudnunk kell, hogy az egyes növényi tápanyagoknak milyen hatása van. Okszerűen csak így gazdálkodhatunk.

Ki fogok tehát ezúttal terjeszkedni néhány növényi tápanyag hatására, a gazda szemére és gyakorlatára bizván, hogy minden egyes esetben, úgy terményeihez mérten, mint állatai fogyatékoságához, maga válogassa meg, mit kívánnak barmai és mit nyújthat ő okszerűen nekik?

A szénáról kell elsősorban megemlékezni, amely a táplálékok anyját, mondjuk alapját képezi a kérődzőknél. Azonban nem szabad felednünk, hogy széna és széna között igen nagy a különbség, mert például szomorú és silány az a szénatermés, amely vizenyős, mocsaras réteken terem s a sok savanyú duda mellett még esetleg zsurlót is tartalmaz, úgyannyira, hogy néha táperezében még a szalma mögött áll; míg ellenben folyammenti és nedves, de nem vizes talajú hegyi rétek kitűnő szénát szolgáltatnak.

Azonfelül nem szabad azt sem felednünk, hogy ugyanegy rétnak a szénája is igen különböző értékű lehet, mert például minél fiatalabb korában kaszáljuk le, annál jobb, annál nagyobb a tápereje, annál több légenyt tartalmaz és annál könnyebben emészthető; míg ellenben, minél vénebb korában kaszáljuk le, annál kisebb a tápereje és annál nehezebben emészthető.

Igen sok függ attól is, ha a kaszált szénát eső éri bizonyos fokig; mert némi eső a frissen kaszált szénának nem árt, sőt használ, míg ellenben nagy esőzés igen nagy hátrányára van, mert táperezét erősen csökkenti.

Azért a szénánál nem csupán a mennyiségre kell néznünk, mint némely gazda teszi, azt híven, hogy azáltal már teljesen célt ért, ha minden barma részére lemérle-

geli a szénaporciót, hanem igen is és különösen a minőségre — s a kettőt okszerűen össze kell egyeztetnünk.

A szalmának igen kevés tápereje van s voltaképpen csak arra szolgál, hogy a baromok gyomrát megtöltse s ezáltal az emésztést rendes menetében fenntartsa.

A hol a gazda rászorul, hogy sok szalmát etessen barmaival, ott arról is kell gondoskodnia, hogy erősen tápláló anyagokkal tartsa fel az egyensúlyt, mert különben kárát vallja a dolognak, amennyiben barmai igen rövid idő alatt le fognak soványodni és elgyengülnek úgy, hogy komoly munkára teljesen alkalmatlanok lesznek.

A polyva némileg jobb a szalmánál, de csak akkor, ha tiszta és különösen porral nincs keverve; mert a poros polyva még a szalmánál is kevesebbet ér.

A gabonanemű mindenféle állatnak kitűnő eledelül szolgál és nagyszerű táperezővel bír, de nem szabad belőle barmainknak sokat adnunk s amit adunk is, kell, hogy darált és lehetőleg moslékolt alakban nyujtsuk nekik, mert például igen gyakran megesik, hogy akkor, a midőn hizósertéseinket friss kukoricára fogjuk: három-négy hét alatt megszűnnek enni s ilyenkor a legtöbb esetben az élelem változtatása sem használ, hanem le kell őket vágni. Míg ha kis mértékben vagy kukoricadara alakjában adjuk nekik, akkor szemlátomást biznak tőle és egész a tél derekáig is szívesen eszik.

A zab és árpa kitűnő hatású a fiatal állatoknál s azoknak növéseire igen nagy befolyással van; ha azonban testileg teljesen kifejlődtek, akkor már nincs rá szükségük.

Kivételt e tekintetben a ló képez, amely megkívánja a zab abrakot felnőtt korában is s az tartja fenn élénk temperamentumát.

A kórpa különösen hizó sertéseinknél és svájci tehénállományunknál játszik nagy szerepet. Tápereje nagy és sertéseinket eleinte majdnem kizárólag korpával etethetjük, azonban a hizlalás végső órájáig is mellékeledélül kell, hogy szolgáljon számukra.

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TARCAJA.

Igazságok a gyakorlati gazda életéből.

Irta: Milhoffer Sándor.

II.

130. Vetés előtt ne áztasd be a magot, hogy így hamarabb csirázzék; ha nedves a föld, úgy is hamar kicsirázik a mag, ha száraz, úgy jobb, ha csirába sem jó.
131. Úgy vess, hogy a mag felül ne maradjon.
132. Szárazba tett kapálás ér a legtöbbet — ha jó volt.
133. Annyi földön gazdálkodj, amennyit jól meg tudsz munkálni.
134. Markolj csak keveset, hogy azt jól [megszorítsd, Ne a földed, hanem a munkád szaporítsd.
135. A széna akkor kész, ha be van hordva.
136. A termés akkor biztos, ha benn van a zsákban.
137. Ha kevés földet jól megdolgozol, több teremhet, mint a sokon, ha hiányzott a munkája.

138. Ha egy munkával megkéstél, megkésel minden következővel.
139. A jó gazdát nem pótolja a pallér, magad légy a szántás-vetésnél.
140. A gazda mindent lát, a cseléd csak amit akar.
141. Mohás rét vagy legelő, nem jó gazdára mutat.
142. Rabolhatja a gazda a magáét is.
143. Váltógazdaság fizethet, váltóadósság bukathat.
144. A henger szárítja a földet.
145. Megfogasolt föld nem szárad ki oly hamar, mint a hengerelt.
146. Hasznát a földnek, ha meg van hengerelve. Akkor látod majd, ha a vetés kikelve.
147. Akkor hengerezz, ha szárítani akarod a földed.
148. Akkor fogasolj, ha a nedveséget meg akarod tartani.
149. Jól megművelt földben lesz csak nagy termés.
150. A tarlóföld tavasszal nem mutat jó gazdára.
151. Kapával is lehet öntözni.

152. Légy az egész évben olyan, mint a hangya. Mert az a jutalmat busásan megadja.
153. Az, aki a földjét jól föl nem forgatja, S aki az ekéket csak heverni hagyja, Nem kívánhat áldást, mert a lusta s kába A dús keresztet keresi hiába.
154. Kapa, kasza nyelét, aki jól megfogja, Isten áldását ez érezni is fogja.
155. Ha tavasszal a buzát megfogasolod, Ugy kevesebb csomóból telik meg a [zsákod.
156. Kárba ment búzát nem szabad fogasolni.
157. Kárba ment vetést ne legeltess s ne sarlózz.
158. Jó gazdának sohasem üres a szérűje.
159. Mindenből lehet nagy jövedelmet csinálni, csak teremjen.
160. Többet ér a jó legelő, mint a rossz vetés.
161. Gazos szalma, gazos vetés.
162. Ha fekete ugart nem hagysz, hanem az annak szánt területet megtrágyázod s beveted takarmánnyal, majd pedig ezt feleleted, úgy helyesebben gazdálkods, mint a fekete ugar mellett.
163. A csalamádét zölden vermeld el akár föld felett, akár föld alatt.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzsákok is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

Tebeneknél a korpa kiváló jó hatással van a tejelésre.

Répa különösen jó tápszer a fiatal és a tejelő marhaállomány részére s mindenteljele alakjában és fajtájában kiváló hatással van a tejre.

Burgonya. nyersen feletetve ugyancsak tejelőinknek kitűnő tápszer; de nem minden állat kedveli s azért óvatosan kell vele bánnunk, mert biztosra vehetjük, hogy csak azon barmaink nem eszik szivesen, amelyek nehezen tudják megemészteni.

Ha a burgonyát összevagdadjuk, akkor siessünk feletetésével, mert rövid idő alatt megfeketedik a vágott felülete s ez a fekete-ség határozottan ártalmas barmainkra, mert többnyire nagymérvű hasmenést szokott náluk előidézni.

A főtt burgonyát majdnem kivétel nélkül minden állat szereti s az igen jó hizlaló tápanyagnak bizonyult.

Malátacikka kitűnő táperővel bír, különösen jó hatása van tejelőinkre.

Sörtörköly hatásában éppen olyan mint a malátacikka.

A hüvelyes vetemények tejelő jóságunk részére nem szolgáltatnak alkalmas eledelt, sőt az abrakborsó határozottan hátrányos a tehének tejelőképességére; ellenben oly jó-szágnak, amelynek erőre, kitartásra van szükség, kitűnő tápeledélül ajánlható.

Az olajpogácsára térünk át végre, amelyet magyar gazdáink oly ritkán használnak, hogy mondhatnám, ellenszenv mutatkozik nálunk irányában; pedig ez áll legelső helyen az erőt nyújtó tápszerek között, ugyanarra, hogy tekintetbe véve hatását és összehasonlítva az árával, bátran kimondhatjuk, miszerint a legolcsóbb tápszerek egyike. Tejelőinknek azonban csak mértékkel adjuk, mert különben kellemetlen ízt kölcsönöz a tejnek és a vajnak.

A legnevezetesebb három olajpogácsa a pálmamag, lenmag és repecpogácsa, melyek közül hizlalási célokra különösen a pálmamag és repecpogácsa alkalmasak.

Éppen azért azonban, mert az olajpogácsa

nemüek oly hatalmas táperővel bírnak s különösen a külföldön nagyon keresettek: azoknak gyártását boldog-boldogtalan újí s a kereskedésben igen sok hamisítvány kerül, a melyektől — szoros vizsgálattal győződven meg jóságukról: őrizkednünk kell.

Krenedits Ödön.

Uj ojtószerum a sertésvész ellen.

Erről a tárgyrol lapunk mult számában közöltünk cikket; kiegészítésül közöljük most a berlini állatorvosi főiskola egészségügyi intézetének legújabb idevágó közléseit, melyek a következőket tartalmazzák:

Azt a polyvalens sertésvészszérumot, melyet Wassermann és Ostertag kutatásai alapján Gans L. W. gyógyszerészeti intézete a Majna melletti Frankfurtban állít elő, az elmúlt számadási évben amennyiben arról a berlini állatorvosi főiskola egészségügyi intézetéhez jelentés érkezett, 218 fertőzött állomány 7744 három hónapon aluli malacánál és 2238 idősebb sertésénél, összesen 9982 darab sertésnél alkalmazták. Midezen állományokban tiszta sertésvész uralkodott. 89 állományban az ojtás csak akkor következett be, mikor a nevezett egészségügyi intézet erre a célra berendezett külön osztályában megállapították, hogy a szérum a fertőzött állományban tenyésztő bacillus-törzsek ellen védő hatású. 129 állományban 4663 malacon és 1440 idősebb sertésen az ojtást előzetes vizsgálat nélkül ejtették meg.

Az eredmény mindkét esetben csaknem ugyanaz volt. Az előbb említett 89 állomány 3681 malaca és 798 idősebb sertése közül 315 malac (= 8.4%) és 3 idősebb sertés (= 0.4%) elhullott; 22 malac (= 2.6%) és 6 idősebb sertés (= 0.8%) kényszerűen elhalt; 234 malac (= 6.3%) és 22 idősebb sertés (= 2.8%) szinylódó maradt és végül 3110 malac (= 84.7%) és 767 idősebb sertés (= 96%) egészséges maradt, vagy amennyiben megbetegedett állatok ojtása fordult elő, meggyógyult. Azon 129 állományban, melyekben a szérumot előzetes vizsgálat nélkül 4263 malacon és 1440

idősebb sertésen alkalmazták, 318 malac (= 7.46%) és 8 idősebb sertés (= 0.6%) elhullott; 25 malac (= 0.6%) és 36 idősebb sertés (= 2.5%) kényszerűen elhalt; 142 malac (= 3.34%) és 6 idősebb sertés (= 0.5%) szinylódó maradt; 3778 malac (= 88.6%) és 1390 idősebb sertés (= 96.4%) ellenben egészséges maradt, vagy meggyógyult.

Továbbá azon vizsgálatokból, melyeket az egészségügyi intézet külön osztályában a beküldött hullák sertésvészbacillus-telepein eszközöltettek. kitűnt, hogy a szérum tiszta sertésvész esetek 90%-ában védőerőjű. Ezen körülményre való tekintettel olyan esetekben, mikor gyorsan kívánatos az ojtást megejteni, a fönntemlített előzetes bacillus-kultúra vizsgálatától el lehet tekinteni. Ajánlatos azonban a vizsgálatot haladéktalanul megejteni, ha ojtás dacára is hullanak el állatok.

Az elősorolt ojtási jelentésekből kitűnik, hogy az esetek nagy többségében a polyvalens szérummal való egyszeri ojtással a beojtott állatok sertésvész megbetegedése ellen védelem nyujtatott.

Ez megerősíti Wassermann és Ostertag tanárok föltevését, hogy a polyvalens szérummal beojtott állatok a szérum védő hatása alatt a fertőzött ólakban tevőlegesen immunisak maradhatnak. Az esetek egy részében ujszülött malacok ojtása után 3-6 héttel megújult betegedések fordultak elő, amit azonban az első ojtás után 3-6 héttel történő megegyszeri ojtással részben megakadályozhatunk. Ezekre a tapasztalatokra való tekintettel azon esetekben, mikor a megállapított szérummennyiségekkel való egyszeri ojtás kellő védelmet nem nyujt, ajánlatos a malacok részére kiszabott legkisebb szérumdózist valamivel fölemelni (1 köbcm. helyett 5) és az ojtást új megbetegedések beálltával, vagy elválasztás előtt megismételni. Az ojtásnak az elválasztás előtt történendő megisméltése azért kívánatos, mert a malacok anyjuktól való elválasztáskor a betegedésekre legfogékonyabbak és az első ojtás elégtelen védőhatásánál a megbetegedés veszélyének leginkább ki vannak téve.

164. Tavaszbuza, ravasz buza, őszi csak a biztos buza.
165. A jó gazda nem hagyja meg a tarlót legelőnek.
166. Könnyű a csomó alatt kalászt szedni.
167. A legjobb buzának is van alja.
168. Bivaly munka, lassú munka.
169. Sáros vetőszántás, ritka vetés.
170. Hordás után csak a tarlórol szabad megismerni, hogy mi volt a vetés; hol sok az elmaradott kalász, ott a csomó kevesebbet önt.
171. A buzatermésed akkor biztos, ha a magtárban van.
172. Gaznak kapa kell.
173. Kapa után nincs gaz, sárban ne kapálj.
174. Földednek nem parancsolhatod, hogy teremjen: a mint dolgozod, úgy látod hasznát.
175. Márciusi por korai vetéssel jár.
176. A milyen a fa, olyan a gyümölcse.
177. Mindenütt megterem a gaz.
178. Nehéz a kötött földet szántani, de hasznos.
179. Zsizsikes magtárba ne önts gabonát.
180. Ugy bizzál az időben, mint a trágyázatlan földben.

181. A kapa neveli a répát.
182. Az éles kapa a legjobb mérge a gyomnak.
183. A gazda célja a talajt oly állapotba hozni, hogy az állandóan nagy termésket hozzon.
184. A homok nem víztartó, azért sül ki belőle könnyen a vetés.
185. A televényes homok föld nagyon jó és termékeny.
186. Akkor hajtsd a legelőre a marhád, ha már talál is legelni valót.
187. Legelődön bogáncsot meg ne tőrj.
188. Szántóföldeid gyomlálj, acatold, de ne tőrj meg legelődön s réteden sem gaz növényt.
189. Földeiden húzzál barázdákat a víz elvezetésére.
190. Könnyű földbe könnyű eszköz kell.
191. Asztagjaid s kazlaid úgy rakjad, hogy be ne ázhassanak; a beázott rakományban sok lehet a károd.
192. Földjeid szélén gazt ne tőrj meg, az is elgazosíthatja a vetésed.
193. Szép munka, szép vetés.
194. Életlen ekevas csak tőrja a földet.
195. A vasborona fogai ne egymás nyomába járjanak.

196. Vizes földet ne hengerezz, mert megkérgeződik.
197. Tővisborona csak simit, nem sokat porlaszt.
198. Ha tavasszal az őszi szántás nagyon meg van ülepedve, úgy újra fel kell azt szántani.
199. Nedves földet mázolja a fogas, a kő keményen ugrál.
200. Ha kukoricád hegye szárát őszi felé levágod a csövek felett, úgy ezek hamarabb beérednek.

II.

201. Kanca elli a csikót, de abrak az anyja.
202. A gazda szeme hizlalja a marhát.
203. Megvénült takarmánynak sok az izéke.
204. Ázott takarmánynál sokszor többet ér a jó árpassalma.
205. Jó legelő, jó marha.
206. Szűken eszik, szűken hizik. Fontra eszik, jobban hizik, Eleget adj, túl sokat ne, Ez a gazda hiszekegye.
207. Hereféléit ne etess zölden, mert fölfúvódik a marhád.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú műtrágyafélék, ugymint: csontliszt és ásványi szuperfoszfátok, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

A szemmel láthatóan már megbetegedett állatok ojtása általában nem vált be. Éppen ezért a jövőben el kell majd tekinteni az olyan állatok beojtásától, melyek már nyilvánvaló tüneteit mutatják a sertésvesznek. Hogy az ojtásoknál lehetőleg még nem inficiált sertésekkel legyen dolgunk, *ajánlatos az ojtást a malacok életének első napjaiban megtenni*. A beérkezett jelentések egyike az 5-7 napot tartja, az ojtás eszközlésének legalkalmasabb idejéül. Általában egyébként a jelentések szerint az ojtások többsége a malacok életének első három napjában jó eredménnyel történt.

Eddig a berlini főiskola egészségügyi intézetének közleménye. Azt hiszem összes gazdáink nyomatékos kivánságát fejezem ki, mikor azt kívánom, hogy az arra legilletékesebb m. kir. állatorvosi főiskola vizsgálja meg ezt a szérumot, tanulmányozza ki Németországban. kísérletezzen idehaza, mert ha jó ez az ojtószer, akkor gyorsan, minden haladék nélkül meg kell ezt az áldást szerezni a magyar gazdáknak is.

R. H.

Utótej.

(br.) Azon szempontok közül, melyekre a tejtermelő gazdának tekintettel kell lennie, egyike az elsőnek a tehének tiszta kifejése. Mert semmi sem rontja a tejelő tehenekeket annyira, mint azok a hibák, melyeket a fejőszemélyzet ebben a tekintetben szokott elkövetni. Akárhányszor prédikálhatjuk a cselésnéknél, hogy tökéletesen fejje ki a teheneket, az legtrikábban történik csak meg.

Gyakran lehet azt tapasztalni, hogy a próbafejések napján nemcsak több, hanem zsírdúsabb tejet is nyerünk. Én hétszámra úgy jártam, hogy próbafejés napokon 1-2%-kal több lett a tej és hogy a nyert tejmenyiség 0.2-0.4%-kal több zsírt tartalmazott, mint más napokon, noha takarmányozás, gondozás, és minden, minden szakasztott ugyanaz maradt. Ennek a jelenségnek magyarázata pedig egyszerűen abban van, hogy a próba-

- 208. A heréféletet csak fonnyasztva szabad étetni.
- 209. Romlott-takarmányt ne etess, mert könnyen meg bánhatod.
- 210. Nyomatató lónak nem kötik be a száját.
- 211. Növendék marhára előtt mindig legyen takarmány.
- 212. Növendék marha ne mérd ki az abrakot.
- 213. Marhádnak nem sok hasznát veszed, ha sovány.
- 214. Marhád előtt sohase maradjon izék.
- 215. Etetés-itatás idejét pontosan betartsd.
- 216. A hogy etetsz, úgy hizlalsz.
- 217. Rossz etetés — dögrovas.
- 218. Csak az a marha ad hasznót, a melytől a takarmányt nem sajnálod.
- 219. Csak annyi marhát tarts, a mennyit a takarmányod megenged.
- 220. Takarmányodért akkor kapsz a legtöbbet, s akkor javítod vele legjobban a földed, ha marháddal eteted föl: így pénzhez is jutsz, trágyád is marad.
- 221. A jó tehén is csak addig tejel jól, míg jó a takarmánya.
- 222. Penészes takarmány nem jó a marhának.
- 223. Legjobb ostor az abrak.
- 224. Kora tavasztól késő őszig legyen zöld takarmányod.
- 225. Csak fokozatosan menj át egyik takarmány etetéséről a másikra.

(Folytatjuk.)

fejéseknél a fejők akár a tulajdonos, akár tisztje részéről szigorúan fölügyeltetnek.

Végül aztán nem nógattam többet a fejőket, hogy a teheneket teljesen kifejék. Most hagyom hogy úgy fejjenek, ahogy szokva vannak és azután, mikor a fejő 10 tagú csoportjával készen van, egyszerűen mind a 10 teheneget egymásután megegyszer egy közös sajtárba fejetem, úgy hogy ez az utótej quasi mint a tizenegyedik tehén teje szerepel egy 10 tagú csoportnál. Csak ily úton szerezhető teljes biztonság arról, hogy a tehének valóban egészen kifejjetnek. Az nem jó, hogy az utófejtést mindjárt minden tehénél a tulajdonképpen fejés után végeztetjük, mert akkor a cselédek gondatlansága, szeszélye, álmodossága nagyon belejátszik a dologba.

Olyan gazda, aki tenyésztését tejtermelésre bazirosza, minden körülmények között kell, hogy teljes garanciát nyerjen arra nézve, hogy minden tehén jól ki lesz fejve. Ezt a garanciát a rendszeres utófejtés adja még meg leginkább.

Hogy már most áttekintésünk lehessen erről, hogy ennek az „utótej“-nek — mint ahogy azt nevezem — melyet a fejő csoportjának teheneiből a nagy fejés végén összefej, milyen jelentősége van az egész fejési eredmény összetételére nézve, azt úgy tudtam meg, hogy egy héten át a főfejtést és az utófejtést megvizsgáltam és megmértem. Egy 10 fejőstehénnél álló csoport 14 fejtésének fejési átlagául kaptam.

	kg.	Száraz alkatrészt gr.	Zsír gr.	Zsirtalan sz. alk. gr.
Főfejtés teje	5900	7375	2056	5310
Utótej	181	30136	10950	19186
Összes tej	6081	767336	217450	550186

A tulajdonképeni főfejtés teje 12.5% száraz alkatrészt, 3.5% zsírt és 9.0 zsirtalan száraz alkatrészt tartalmazott. Az utótej átlagosan 16.65% száraz alkatrészt, 6.05% zsírt és 10.60% zsír nélküli száraz alkatrészt tartalmazott. Összetétele szerint tehát rendkívül értékes. A főfejtés teje az utótejjel együtt az egész héten, tehát 14 fejtésen átlag 12.62% sz. anyagot, 3.57% zsírt és 9.05% zsír nélküli száraz anyagot tartalmazott.

A tejmenyiségben az utófejtéssel elért növekedés csak mintegy 2.9%, tehát viszonylag kicsi. Tévedés lenne azonban, ha a tejmenyiségnél mutatkozó ezen különbségek után itélnék meg a rendszeres utánfejtés értékét. Ez nem lenne helyes, és pedig azért nem, mert az utótejnek összetétele sokkal jobb, tehát az sokkal értékesebb, mint a közönséges tej.

Ha már most ezeket a különbségeket egy egész évre kiterjesztve 600 fejtést veszünk föl, vagyis kétszeri fejtést naponként, akkor 10 tehénél a következő eredményt kapjuk:

	Tej kg.	Száraz anyag kg.	Zsír kg.	Zsirtalan sz. any. kg.
Fejési eredmény utófejtéssel	36486	460582	130470	330112
Fejési eredmény utófejtés nélkül	35400	442500	123900	318600

Különbség 1 évben 1,086 18082 6570 11512

Ha a tejet kg.-ként 10 fillérrel értékesítjük, 10 tehénél évenként 108 koronát és 60 fillért nyerünk.

Ha a tejszír értékét 230 K.-val számítjuk, akkor 6550 x 23, a különbség értéke = 15768 K. Ha a zsirtalan száraz alkatrészt értékét 03 K.-val vesszük, akkor még a nyereséghez 3423 K. jön hozzá, vagyis összesen 1 évben 19221 K., ami 10 tehénél a fejtés évi bérét.

Ha pedig a most nálunk is igen hangosztatott dánusnak, *Hegelandnak* kitűnő utófejtési

rendszere szerint fejtünk, akkor kétségtelenül még nagyobb lesz a nyereség.

Az összes fejési költségek megtérülnek azáltal, hogy rendszeresen utánfejtünk.

Főleg azon fordul meg azonban az egész dolog, hogy rendszert hozunk be a dologba. Ha százszor rája ripakodunk is a fejőre, hogy tisztán kifeje a teheneket, tiszter úgy csinálja, tizenegyszer már abbahagyja. Ha van türelmünk és képességünk hozzá, hogy minden tehéntejet minden fejtéskor lemérjük, annál jobb. Mert már maga az, hogy a fejő tudja, hogy ellenőrzés, fölügyelet alatt van, egészen külön munkára serkenti azt.

Amit ajánltam, az oly változtatás, mely bőven kifizetődik. Csak mindig meg kell gondolni azt, hogy lehető tökéletes kifejtéssel a takarmánykihasználást fokozzuk és az elért többlet semmiféle más külön kiadást nem igényel. Fejni úgy is kell, s hogy az egyes fejési idő 10, vagy 15 perccel tovább tart, az már igen mindegy s így a nyert többlet valóban tiszta haszon, eltekintve attól is, hogy ezáltal a tehének tejelőképessége, amennyiben azt a tejmirigyei befolyásolják, növekedik. Minden gyakorlati gazda tudja azt, hogy a fejési munka minősége többet határoz a valódi hozam fölött, mint bármi más. És kitűnő munkát csak a legszorgosabb fölügyelet mellett, a fejésnek naponként való könyvelésével érhetünk el. Igazán, ennél nem az a főfontosságú, hogy a fejési lajstom kifogástalanul pontos legyen, hanem az, hogy a fejő tudja, hogy mindig van ott ellenőrző, hogy ne mondjam, mindig feje fölött érzi a Damokles kardját.

De még két más oldala is van ennek a dolognak. Az első az, hogy például az a gyanu merül föl, hogy a szállított tej hamisítva volt. Akkor próbát fejenek, ennél a próbafejésnél a tulajdonos vagy tisztje jelen lesz, a fejők tehát igyekezni fognak a tehenekeket tisztán kifejni: mi lesz már most, ha a tejenek nagyobb zsirtartalma tűnik ki a próbánál, mint a szállított tejnél? Akkor egyszerűen rámondják erre, hogy hamisítva volt. Ha a gazda nem gondoskodik mindig és állandóan arról, hogy minden tehene tökéletesen kifejessék, akkor sohase vállalhat garanciát annak értékére nézve. Pedig ezt meg kell tennie, ha eladja.

Másodszor pedig meg kell gondolni, hogy a tejmirigyek működése testi képességeken alapszik és azért folytonos izgatást és gyakorlást kívánanak azok, hogy működésük meg ne gyengüljön.

Az egész fejési munka sarkalatos pontja mindig az lesz, teljes bizonyosságot szerezni arról, hogy a kifejt tejet összetétele olyan, amilyen csak lehet. Ha összetétele gyengébb, az kidobott pénz. A fejt tejet összetételéért a gazda nem szavatolhat, de igenis szavatolhat azért, hogy teheneiből kivesszi mindazt, ami belőlük csak kivehető volt. Ez azonban csak akkor lehetséges, ha rendszeresen utánfejtünk.

KISEBB SZAKKÖZLEMENYEK.

+ **A méhkasok színe.** Mondhatnám, hogy a hány méhest látam, ott a hol a kasok be voltak festve, minden kigondolható szín alkalmazva volt; ez pedig egyszerűen helytelen s helytelenségéről bárki meggyőződhetik, aki egy feketére s egy fehérre festett kast egymás mellé helyez, mert csakhamar látni fogja a jó és rossz melegvezető színnek a hatását éppen úgy, mintha nyáron fekete avagy fehér színű ruhát vesz magára.

S ez nem csak a feketére hanem farára, sötét zöldre és sötét sárgára festett ka-

SÁRGA KRISTÓF

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák. Különlegességek: dus választék minden kivételű divatos férfi és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok-, kéze-lők- és finom zsebkendőkben. Elvállal kiházasítási vagy magán szükségére kívánt mindenféle fehérneműk pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítottatik. Valódi kősmárki lóndamasztasztalmű 25% gyári áron alól kapható.

Szőnyegek minden fajtában és minőségben, u. m.: szalon-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlagszőnyegek továbbá valódi **Linoleum** minden szélesség és nagyságban.

Hazai pokróczok, utazó- és gyapju-takarók a leg-olesóbbtól a legfinomabbig. **Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók!** Valódi kősmárki lóndamasztasztalmű 25% gyári áron alól kapható.

soknál is áll. Azokból a méheket a kora tavaszi meleg azonnal kicsalja a szabadba s közülük számtalan elpusztul a még zord külső légen.

De nem csak a tavaszi; hanem a nyári meleg is hátrányosan befolyásolja az olyan méhcsaládot, a mely sötét színezetű kasban tanyáz, mert a nyári meleg azokban sokkal intenzívebb, mint a világos színűekben s azért nyári nagy meleg alkalmával azokban a méhek eltikkadnak és tétlenül hevernek éppen, mikor a legnagyobb mézgyűjtő dologidő van.

Azért legalkalmasabb méhkasainkat fehérre, világos szürkére vagy világos sárgára festenünk, különösen ott, a hol nem földött méhkasban vannak azok elhelyezve, hanem a szabadban s bármennyire kiválasszuk is számukra az árnyékos helyet, azért még is szokta őket érni napsugár.

A jó gazdának a szeme kell, hogy mindenre kiterjedjen s néha a fizika a egymé- mély törvényével is számot vessen.

K. Ö.

+ **A baromfitartó ketrecek** trágyagyűjtő deszkája naponta reggel letisztítandó a rajta lévő trágyától s a trágyát az e célra készült faládába kell lesöpörni. A letisztított deszkát pedig mésztejjel le kell öblíteni, homokkal beszórni s újból helyére tenni. Ha így járunk el, nem fognak a hizóba fogott baromfiak bomlani vagy elhullani.

+ **A hizaldába** zárt tyukokat a 6-ik naptól kezdve minden 2-ik nap etetés előtt meg kell tapogatni. A tapogatás úgy történik, hogy kezünkkel egyenként magtapogatjuk a tyukok mellét és hónalját, ha azt érezzük a tapintatnál, hogy a tyuk már kövér, azt azonnal kivesszük s kosárba tesszük s még aznap levágjuk. A bizonyos hizási fokon túl való hizalás fölösleges, mert a tulkövéret nem szeretik, hanem csak a jó husosat. A hizalás 14 napnál tovább nem tarthat. Amely rossz hizó ezen idő alatt kellően fel nem javult, már jobb áru úgy sem lesz, tehát levágandó.

Háztartás.

Az Araucariák.

Az araucariák, mint szobanövények, kezdenek mindjobban terjedni s nálunk ma már, az údvárló, mennyasszonyának, ha az virágkedvelő, rendszerint araucariával kedveskedik holmi egyéb csecsebecse helyett mert a növény pártolást legfőbb mértékben megérdemli már csak azért is, mert minden nagyobb és mesterkétebb gondozás mellett igen halás és fölötte szép szobanövény.

Az araucaria vagyis norfolki diszfenyőnek több fajtát tenyésztik ma már nálunk és pedig legközönségesebben az araucaria excel-sát, továbbá az imbricata-t és Bidwilli-t.

Legelső sorban szükséges, hogy a diszfenyő részére megfelelő helyről dondoskodjunk, mert rossz helyen hamar tönkre megy, mint különben minden szobanövény, a mely elhelyezése következtében egynemű. létföltételére szükséges dologtól meg van fosztva vagy másrészt túlságban élvezvén egyet-mást: annak következtében pusztul el.

Az araucariák első sorban a hűvösebb helyeket szeretik, úgy annyira, hogy azon esetben ha állandó hűvös helyünk nincsen, úgy szükséges, miszerint a délelőtt vagy délután szerint változtassuk a helyét, különösen nyáron, nehogy hosszabb időn át érje magát a növényt vagy cserepét a napsugár, a mely különösen a gyökérzetére van kártékony befolyással, ha az a cserep falán át túlságosan felmelekedik.

Ellenben a reggeli napért, ha az nem éri soká: nagyon hálás; de azért az épület északi- és déli részén is nagyon szívesen eltanyáz és szereti, ha nappal a kert egy egy árnyas helyén húzódnak meg a friss levegőn.

Ugyanazért szükséges, hogy azon esetben, ha folytonosan a szobában tartjuk, azt gyakran és hosszabb időn át szellőztessük.

Télre lehetőleg hűvös helyen tartsuk, de azért ne teljesen hideg szobában; azonban mindenféle évszakban lehetőleg közel a világossághoz, kis korában az ablakdeszkán, később pedig oly virágállványon, amelyet az ablakhoz lehetőleg közel helyezhetünk el.

Legjobb közönséges cserepben tartani, a melynek fala elég vastag legyen, hogy a napsugarak ne melegítsék oly könnyen át. A mi átültetését illeti, azt elég minden két évben eszközölni, valamivel nagyobb cserepbe, arra ügyelvén, hogy a gyökereket minél kevésbé háborgassuk vagy meg ne sértsük. azért legjobban az átültetés előtt, úgy mint minden cserep-növényenél, a földjét egy kissé szárazon hagyni, mert akkor könnyen kijön egy darabban a cserepből.

Földjét legjobban szereti, ha azt összetört agyagból, homokból és erdei földből vegyítjük.

Nyáron szereti a bő locsolást és legjobban tesszük, ha tálacskát állítunk cserepe alá s abban folytonosan vizet tartunk, ezenkívül pedig naponta reggel vagy permetezővel vagy a kis kanna rózsáján át erősen meglocsoljuk a növény lombzatát is, természetesen eső- vagy folyóvízzel, vagy ha az nem áll rendelkezésünkre, úgy forralt kútvízzel, a melyet azonban e célra egészen ki hagyunk hűlni s csak a gyökéröntözésre használjuk a szobanövényeknél télen át langyosan. Különösen jó a permetezés akkor, amidőn nagyon meleg van s a levegő nagyon száraz.

Télen kevesebb öntözésre szorul az araucaria, éppen úgy, mint más szobanövény s ilyenkor elégséges a gyökér közönséges módon való öntözése.

Kr.

KORMÁNYINTEZKEDÉSEK.

Állami szőlővesszők és oltványok eladása.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter 1903. évi 77000 szám alatt a következő hirdetést teszi lapunk útján közzé:

Az állami szőlőtelepeken termelt szőlővesszők és szőlőoltványok kizárólag hazai szőlőbirtokosoknak a következő árakon és feltételek mellett adatnak el:

a) **Amerikai fajtájú szőlővesszők:** I. osztályú sima vesszők ezre 12 K., II. osztályúaké 6 K. I. osztályú gyökeres vesszők ezre 24 K., II. osztályúaké 12 K.

b) **Európai fajtájú szőlővesszők:** 1. **Bortermő fajták:** I. osztályú sima vesszők ezre 6 K. II. osztályúaké 3 K. I. osztályú gyökeres vesszők ezre 12 K., II. osztályúaké 6 K.

2. **Csemege fajták:** I. osztályú sima vesszők ezre 10 K., II. osztályúaké 5 K. I. osztályú gyökeres vesszők ezre 20 K., II. osztályúaké 10 K.

3. **Európai szőlőfajtagyűjtemény:** I. osztályú sima vesszők ezre 30 kor., II. osztályúaké 15 K.

c) **Szőlőoltványok:** Gyökeres fás szőlőoltványok ezre 200 K., sima zöld szőlőoltványok ezre 100 K.

Csomagolásért, még pedig a szőlőoltványoknál ezrenként 2 K. s a szőlővesszőknél ezrenként 1 K. 20 f., a szőlővessző- és szőlő-

oltvány-üzleti szokások értelmében külön számittatik.

Ezer darabnál kisebb szállítmányoktól az ezer darabnak megfelelő csomagolási költség számittatik.

Mind a szőlővesszőknek, mind a szőlőoltványoknak a feladó vasúti állomásig való szállítási költsége az eladási árakban be-foglaltatik. A vasúti vitelberek azonban a ve-vőt terhelik s e végből a küldemények bér-mentetlenül adatnak fel a vasútra.

Mind az eladási árak, mind a csomago-lási költségek utánvétel útján szedetnek be. A telepeken közvetlenül átvett szőlővesszők és szőlőoltványok ára, az átvétel alkalmával, bélyegmentes ellennyugta mellett közvetlenül a telep házi pénztárába fizetendő.

Ha a vevő telepeken közvetlenül átvett szőlővesszők és szőlőoltványok becsomagolá-sát nem kívánja, csomagolási költség nem számittatik.

A vételajánlatok benyújtása.

Mindazok, akik az állami szőlőtelepek-ről szőlővesszőket vagy szőlőoltványokat óhaj-tanak szerezni, vételajánlataikat a kívánt szőlővesszők és oltványok fajta, minőség és mennyiségszerinti megjelölése s a kiültetés helyének, úgyszintén a szállításra vonatkozó adatoknak (az átvevő neve, rendeltetési hely, vasúti vagy gőzhajóállomás stb.) pontos fel-tüntetése mellett legkésőbb az illető évi no- vember hó 30-ig azon kerületi szőlészeti és borászati felügyelőhöz, illetőleg vincellériskolai igazgatóságához tartoznak benyújtani, akiknek, vagy amely igazgatóságnak szőlészeti és bo-rászati felügyelői kerületében a felujtandó vagy szőlővel beültetendő terület fekszik.

A szőlővesszők és szőlőoltványok szétküldése.

A szőlővesszők és szőlőoltványok meg-küldése a vételre ajánlkozók kívánságához képest ősszel vagy tavasszal történik. *Azok-nak, akik az elküldés idejére nézve kívánságai- kat nem nyitvánitják, a szőlővesszők s a szőlő- oltványok tavasszal küldetnek meg. Ugy- szintén tavasszal küldetnek meg a szőlő- vesszők az oltványok, habár a vételre ajánl- kozó az ősszel való szállítást kívánta, akkor is, ha az őszi szállítást az időjárás nem en- gedi meg.*

Az elküldésről a vételajánlatokat tevők vagy megbízottak, a feladás napján külön levelekben értesítetnek. Minden értesítő levél- hez egy válasz-ürlep s a telep címénél ellá- tott levélboríték csatolatik. A válasz-ürlep a küldemény hiánytalanul és kifogás nélkül való átvételének elismerésére, illetőleg az esetle- ges észrevételek vagy kifogások megtételére szolgál és *megfelelően kitöltve és aláírva min- denesetre legkésőbb három nap alatt beküldendő, mert későbbi felszólalás nem vehető figyelembe.*

Darányi s. k.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A Székelyföld segítése.** Darányi föld- mivélés miniszter, mint lapunknak Székely- udvarhelyről táviratilag jelentik, tíz vasut kocsis őszi buza, illetve rozsvetőmagot enge- délyezett kedvezményes áron a székelyföldi kiscgazdáknak. A szétosztást. Sándor János kormánybiztos eszközli. Kedvezményes vető- magot csak kiscgazda, kap, aki kötelezi magát, hogy a vetőmagot megfelelőleg előkészített talajba veti. Egy mázsánál kevesebb és három mázsánál több vetőmagot egy-egy kiscgazda nem kaphat. A vetőmagot kiváló körülmé- nyekkel választották ki és azt a togarasi állami ménésbirtokról, az algyói és kolozsvári tan-

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR
FUCHS és SCHLICHTER BUDAPEST, VI., Jász-utca 7. szám.

Tejszövetkezeti berendezések

közi erő- és gőzhajtásra, úgyszintén mindennemű tejgazdasági gépek és eszközök a legjobb kivitelben és legjutányosabban szállítva

Teavaját

határtalan mennyiség- ben veszünk.

Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

intézeti igazgatóságától szállítják. A vetőmag árából 30 százaléket Darányi földművelésügyi miniszter tárcája terhére elvállalt, ezenkívül a vetőmagot ingyenesen szállítják a kisgazdáknak, akik a miniszter kedvezményéről örömmel értesültek.

— **A székelyföld gyümölcstermése.** A földművelésügyi miniszterium megbízottjától azt a jelentést kapta, hogy a Székelyföldön és különösen Maros-Torda és Udvarhely vármegyékben az idén rendkívül nagy és szép alma-, körte- és szilvatermés van. Ez annál nagyobb jelentőségű, mert köztudomású, hogy külföldön, különösen Franciaországban a gyümölcstermés gyenge volt s így kilátás van arra, hogy a mi gyümölcsföldjeink könnyen és jó árban elhelyezhető lesz. A székelyföldi miniszteri kirendeltség tett ugyan intézkedéseket a gyümölcsnek szövetkezetek és egyes vállalkozók útján friss és aszalt állapotban való értékesítése érdekében, azonban a földmives nép, sőt a birtokosok is még nem igen járatosak a kivitelre alkalmas csomagolásban és szivesebben adják el termésüket a fáról.

— **Komló-vásár.** A milyen jó reményekkel indult meg augusztus végén hazarészünk idei komlótermésének értékesítése, annyira lánnya a szeptember közepe óta, amikor pedig már 450 korona volt az eladási maximum. S mindennek oka a nagy *szárazság*, a melyben a komlót jól lehetett szedni, pompásan szárítani, de *eladásra és szállításra* zsákolni nem alkalmas, mert a rámákon s garmadában fekvő komlót alig lehet érinteni: azonnal szétmorzsolódnak. Miután pedig Közép-Európában sok a zsákoló komló, ott folyik nagyon az értékesítés is, a mi vevőink is arra utaztak Segesvárról! Így hát már közel állunk a malörhöz, ha eső révén meg nem párosodik a levegő: megpuhítván a komlótozót is. Nagyon nem kell azonban megijednünk, hogy hõpon marad a komló, mert sok finom magyar komlóra a saazi utáni keverékben szükség van s remélhetõ, hogy egy jó 2—3 napos esõ után 10 nap alatt kihurcolják a magyar komlót. Így hát abszurdum egy pár budapesti újságnak terjesztett azon hír, hogy az erdélyi komlóból csak 20% van meg raktáron. Ezzel úgy látszik a magyar sörgyárosokat akarják az erdélyi komlópiacról elterelni. A valóság az, hogy komlónknak csak 35—45% van eladva, de az idej termésnek még 70% fekszik a komlószínekben. Így Segesvárról alig 1—2 zsák komlót küldtek tovább. A segesvári komló-vásárok minden csütörtökön tartatnak.

— **Komlóárak.** Nürnbergben a szeptember 26-iki hivatalos árjegyzés szerint 50 kilogrammonként az I. rendű piaci komló ára 152—160 M., a badeni és württembergi Irendű 175—183 M., a spalté 220—250 marka. A komlóárak az aránylag gyenge kereslet folytán egész szeptember 25-ig lassan, de folyvást hanyatlottak. A 26-iki vásáron azonban — főleg csehországi kereskedők tömeges bevásárlásai folytán, akik a jobb és gyengébb minőséget egyaránt összevették — a hangulat ismét megszilárdult. — *Saazban* a szept. 25-iki hivatalos árjegyzés szerint, 50 kilogrammonként a saazi komló ára 370—410 K., az auschai 290—300, az osztrák, stajer, morva és galaciai-é 220—265, I. rendű magyar komló ára pedig 230—248 korona. A kereslet vidéki és magyar komlóban elég élénk. Pinterovics Jenő, Bács-Petrovácról értesít, hogy Bajor- és Csehországban végzett tanulmányi útazása alkalmából arról volt alkalma meggyőződni, hogyszepetember 17-ig a Pfaffendorf (holladaui) komlót 50 kilónként 200, a spaltvidéki 280 márkáért, a saazvidéki szept. 22-én 380—390, a saazit pedig 400 koronáért vásárolják.

— **A gyümölcscsalás terjedése.** A múlt évben a földművelésügyi miniszterium próbát tett *Cossenil* féle gyümölcscsalóval, melyet ingyenes használatra engedett át a gazdáknak. Ez a gyümölcscsalási mód pedig bevált s a gazdák az aszalásnak sok hasznát látták. Most — mint halljuk — a szilagyvármegyei gazdasági egyesület, a tapasztalatokon okulva

egy *Cossenil*-féle gyümölcscsalót szerzett be, melyet oly nagy mértékben vesz a gazdaközönység igénybe, hogy a munkát alig győzik. A földművelésügyi miniszterium gyümölcscsalója iránt is nagy a kereslet, ami mutatja, hogy a gazdák egyes vidékeken az egész kedvező gyümölcstermést feldolgozzák s nem rontják az árakat azzal, hogy halomra elárasztják a piacot a friss gyümölcscsal.

— **Közégi apaállatok biztosítása.** A közégi apaállatok biztosítása dolgában a belügyminiszter a következő rendeletet intézte az összes vármegyei törvényhatóságokhoz: A földművelésügyi miniszter ismételve felhívta figyelmét arra a körülményre, hogy általános gazdasági szempontból, valamint a községek különös érdekeiért fogva mily fontossággal bír, hogy a közégi apaállatok elhullás esetére biztosítva legyenek s ily eshetőségek miatt a községi állattenyésztése apaállat nélkül ne maradjon. Bár földművelésügyi miniszter a kerületi állattenyésztési felügyelőségek útján a hatóságokat s a gazdaközöniséget az apaállatok biztosításával foglalkozó intézményeknek az állattenyésztés szempontjából való különös fontosságáról saját részéről is felvitágotítani igyekszik, mégis, miután e biztosítás által a községeknek is megkönnyítették az apaállatoknak beszerzése, s azzal, hogy azoknak jóltartására, s megbetegedése esetén szakszerű ápolására az illető biztosító-társaság is felügyel, az apaállatoknak használhatósága is előmozdítottatik, én is szükségesnek tartom az állatbiztosítás hasznára a törvényhatóságok figyelmét felhívni a végből, hogy hasznukat a hatósága alatt álló községekkel megismertetvén, azoknak az apaállatok biztosítását hathatósan ajánlom.

— **Lentetomág beszerzés.** *Füredy* Lajos m. kir. lentermelési szaktanár a következő köriratban fordul a magyar lentermelő gazdaközönséghez: „Ezennel értesitem a tisztelt gazdaközöniséget, hogy a Nagyméltóságú magyar királyi Földművelésügyi miniszterium a *fonalas (rostos) len termelhetőségére* a hazai gazdák közt szétosztás céljaira újlag kilátásba helyezte nagyobb mennyiségű eredeti oroszországi lenmagnak behozatalát, melynek mennyisége azonban csak oly nagy lesz, aminő lesz hazánk termelőinek szükséglete; ugyan azért felkérem a t. lentermelő gazdákat, hogy szükségleteiket *alulírott nál minél előbb, de legkésőbb f. é november hó elsejéig* okvetlen bejelentésük, annyival inkább, minthogy a később beérkező jelentkezések figyelembe vétetni nem fognak.

— **Hitelközvetítés a gazdaközönségnek.** „Győrvármegye gazdasági egyesülete“ egy igen üdvös dolgot kezdeményezett, amelylyel kölcsönügyekben a gazdaközönőség felkészítését célozza. E fontos tervben az első értekezlet megtörtént, a megoldás előkészítése folyamatban van, de természetesen időt vesz igénybe, mert a cél vezérmunkásai a hitelközvetítés mikéntjének minden részletére kiterjeszkednek. Ha a részletek dolgozása alatt minden kérdést megoldottak, akkor a vármegye összes gazdaközöniségét értesíti a gazdasági egyesület programjának e rendkívül hasznos új pontjáról és az összes tudnivalókról. Az egyesület azután minden kis- és középbirtokost kölcsön szükségletei kielégítésére összeköt egy pénzhitelintézetrel, illetve a kölcsönvevőt felvilágosítja a kölcsön kieszközléséhez és felvételéhez szükséges iratok beszerzésének közvetlen és olcsó módjáról és alkalmas pénztintézetnél eljár a kölcsön folyósítása érdekében. Az eljárás egyszerűsítése érdekében valószínűleg egy vagy több pénztintézetrel már az akció megindítása előtt összeköttetésbe lép s ezáltal az illető pénztintézetek részére értékes erkölcsi garanciát is nyújt. A nagyfontosságú tervet, amely nemcsak Győrvármegye gazdaközöniségére jár haszonnal, de siker esetén bizonyosan kiterjed az egész országra, a „Győrvármegyei gazdasági egyesület“ külön bizottságnak adta ki, e bizottság számára most dolgozzák ki a tervet.

— **(Behring tanár széruma.)** A tudományos világot még mindig élénken foglalkoz-

tatja *Behring* marburgi tanárnak, a difteria-szérum föltalálójának, a *kasszeli* orvosgyűlésen tartott fölolvasása, a melyben bejelentette, hogy új tüdővész-ellenes szérummal kísérletezik, a melylyel az állatokat és embereket immunizálni tudja a borzasztó kór ellen. Az állatok immunizálása már azért is fontos, mert *Behring* meggyőződése szerint a legtöbb embert csecsemő korában a tehéntej fertőzi meg tuberkulotikus bacillussal. Hosszen nagykereségben az állatok beoltása már kötelező s *Behring* tanár ingyen bocsátja rendelkezésre az állattulajdonosoknak új szériumát. Most a porosz kormány szintén kötelezővé fogja tenni az állatok beoltását. A ki emlékszik arra, hogy *Behring* difteria-széruma milyen fontos eszköze lett az orvosi tudománynak s ezt az egykor rémesen pusztító gyermekbetegséget hogyan kivetkőztette félelmeségtől, nem fogja lehetetlennek tartani, hogy *Behring* kutatásai a tüdővész gyógyításában is új korszakot jelentenek. Azt mondja, hogy széruma az embert is biztosítani fogja a tüdővész ellen.

AZ „ADRIAI“ BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 116 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:
Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

Szekula Akos
vezérfelügyelő. (1003.)

A Magyar Jelzálog-Hitelbank Képviselősége Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százaléknak,

nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százaléknak és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfai adnak véleményt. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségmentes

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETRÉ MELLETT:

Felölts szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd szerkesztő:

ÉBER ERNO.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

— **Budapesti gyapjúárverések.** Az árverések ezidei második sorozatára, minden várakozás ellenére csak kevés vevő jelent meg. Elmaradt ezúttal egyik másik osztrák gyáros, még pedig főként a katonapostót gyártók sorából. Ellenben a szokott számban jelentek meg ezen az árverésen is a középfinom szövetyapjú, valamint a finom és középfinomságú báránygyapjú iránt rendszeren érdeklődő németországi gyárosok és kereskedők. Ezen körülmények természetszerűleg bénítólag befolyásolták az árverések menetét. Finom posztó és középfinomságú szövetyapjúk, úgyszint a finomabb báránygyapjúk könnyen keltek el, míg a közép és alárendelt minőségűekben csak csekély

és vontatott üzlet volt, mert ezen fajták vevői azon voltak, hogy e helyzetből hasznot húzzanak. Az egyes fajtákért a következő árakat fizették:

	hátmóságban korona	szennyben korona
Legfinomabb merino posztó gyapjúért	452—500	140—150
Finom szövét	330—390	112—124
Középfinom szövét	300—314	114—130
Alárendelt	—	110—140
Finom fésűs	310—318	—
Közepes fésűs	250—280	122—136
Alárendelt és hibás fésűs	180—250	96—130
Cigája és racka	150—156	—
Legfinomabb bárány	520—700	136—190
Középfinom bárány	290—378	110—158
Közepes és alárendelt bárány	240—294	92—146

Erdélyrészi piaci ártudósítások.

— Saját tudósítónktól. —

	Kolozsvár. okt. I.	Szamosújvár. szept. 30.	Beszterce. okt. I.	Hátszeg. szept. 30.	Vajda-Hunyad. szept. 30.	Fogarás. szept. 30.
Búza I. r. q.-ként	15 40	15—	17—	14—	16—	14 80
» II. »	14 40	10—	16—	13—	15—	14—
Rozs	11 20	10—	14—	12—	13—	8 80
Zab	8 80	9—	11—	11—	13—	8 80
Árpa	—	11—	—	—	—	8—
Tengeri	13 20	15—	14—	9—10	11—12	13—14
Alma litervékája	—	1—1 80	—	1—1 10	2—	—
Szilva besztecei literv.	—	1 40	—	—	1 80	—
Tej I liter	—	— 20	— 20	— 18	— 20	— 16
Vaj I kg.	—	1 60	2—	2—	2—	—
Tojás 5 darab	—	— 20	— 30	— 20	— 20	— 20
Réti széna egy szekér	—	8—	7—	17—	5—	4—
Őszi szalma »	—	4—	3—	4—	2—	—
Tavaszi szalma I szekér	—	—	3—	4—	3—	—
Lóheremag q.-ként	—	160—140	130—134	180—200	—	—
Lucernamag »	—	140—	134—	186—	—	—

Eladó
750 cat. hold Marosmenti földbirtok,
teljes felszereléssel. Nagy tehenészettel.
1217
Jó karban levő, megfelelő gazdasági épületekkel.
Parkban levő szép nagy urilakással, vízvezetékkel.
Közel a megye székhelyéhez, Vasuti állomás helyben és állami út mellett.
Czim a kiadóhivatalban.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olesó jelzalog és váltókölcsönöket nyujt és **BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.**

A legizlésebb fényképek és nagyítások készülnek **Ferenc és Társa** műtermében **Kolozsvár, Wesselényi-Miklós-u. 15. sz. alatt** **23 Jutányos árak, pontos kiszolgálás. 1103.**

Árverési hirdetemény.

A Háromszéki Takarékpénztár Részvénytársaság 1903. október 22-én d. e. 9 órakor Sepsi-Szent-Györgyön, saját üzlethelyiségében önkéntes árverést tart, melyen árverés alá bocsátja a Wellenreiter János-féle, a tulajdonát képező s a szemeriai I. rész 125 sz. tkjvben felvett következő ingatlanokat:

1. 115, 116. hr. számú 2 hold 278 négyszögöl területű ugynevezett major telket 22,000 korona kikiáltási ár mellett.
2. 105, 106. hr. számú sörgyár telket 2 hold 1206 négyszögöl területtel a rajta levő 20 hectoliter napi termelésre berendezett sörgyár és pinczékkel együtt 35,000 korona kikiáltási ár mellett.
3. Árverezni szándékozók a kikiáltási ár 5%-ának letétele mellett az árverés megkezdéséig zárt ajánlatot tehetnek és a nyilvános szóbeli árverésen részt vehetnek.
4. Árverésen ingatlanok becsáron alól eladatni nem fognak.
5. Vásárló köteles a vételárat az árverés napjától számított 5%-os kamatokkal együtt két részletben és pedig: Felét 90 nap alatt, másik felét 180 nap alatt az árverés napjától számítva lefizetni.
6. A bánatpénz az utolsó részletbe tudatik be.
7. 10%-ot meghaladó utóajánlatok 15 nap alatt az árverés napjától elfogadtatnak s ha ez történik, az első árverés hatálytalannak lesz nyilvánítva.
8. Ha vásárló a feltételeknek eleget nem teszen, kárára és veszélyére új árverés fog megtartatni, a végrehajtási törvényben előirt következmények terhe alatt.
9. Vásárló a birtoknak az árverést köttető 16-ik napján birtokába lép. Tulajdonjog bekebelezésre alkalmas szerződést a vételár teljes lefizetése alkalmával kap.

Sepsi-Szent-György, 1903. szeptember hó 25-én.

A Háromszéki Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága.

1214

Késői vetésre

legalkalmasabb a koránérő **Tiszavidéki buza** 17 korona, kövér földben az erős szalmájú **Óriás buza** 17 korona

ab Koncza zsák nélkül és az ár előre be-
küldésével szemben
vétetnek október hó-
ban. Szállitunk mig a
készlet tart fenti ár-
ban még **óriás rozst**
és **őszi borsót** is

Gróf Teleki Arvéd
1215
drassói uradalma,
u. p. Koncza.

Haszonbérbe kiadó

1904. évi január hó 1-től kezdve Szolnok-Dobokamegye, deési járás, Retteg községben, közvetlen a vasút mellett, Gróf Bethlen András örökösei tulajdonát képező, 530 kat. hold kiterjedésű uri birtok, 7 szobás uri lakás parkkal, 250 hold szántó, 100 h. rét, 150 h. kaszáló, 3 hold szőlő, gazdasági épületekkel teljesen felszerelve, jó karban. Feltételek megtudhatók: gr. Bethlen András örökösei uradalmi intézőségénél Bethlen, Szolnok-Dobokamegye. 1209.

Jutányosan eladók: Százados marha-

mérlegek,
1500 kg. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;
Szekér hidmérlegek,
4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlylyal, 4 méter hosszú, 2 méter széles
Becserélek:

óeska marhamászakat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. 1040
DÉNES MANÓ mérlegműszerész,
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Röck István, Budapest

I. BUDAFOKI-ÚT,

gőzgép-. gőzkazángyár, vas- és ércöntöde.

KÉSZIT

GOZGÉPEKET: fekvőket és állókat minden nagyságban, magasnyomású, compound- és triplexpanziós elrendeléssel; mint különlegességet szab. Röck féle szelepes vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket.

LOKOMOBILOKAT: kihúzható forr- és fűtőcsöves kazánal.

GŐZKAZÁNOKAT: forralós-, sima- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó-féle biztonsági vízcsöves kazánokat.

SZIVATTYUGÉPEKET: Worthington és más rendszerek.

VIZMŰTELEPEKET és csatornázásokat.

GŐZMALOM berendezéseket a legújabb kivitelben.

TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEKET.

TELJES HŰTŐTELEPEKET ÉS JÉGGYÁRAKAT szabadalm. ammoniak rendszer szerint.

OLAJMALMI és olajgyártási berendezéseket.

HYDRAULIKUS SAJTÓKAT különböző célokra.

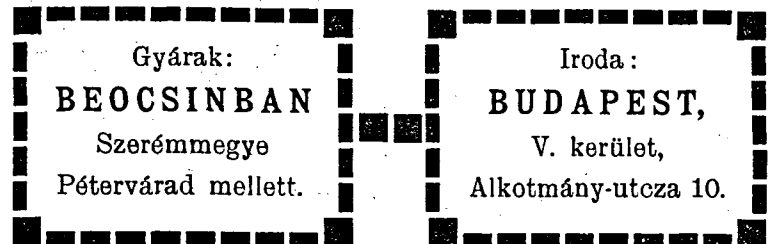
BORSAJTÓKAT, emeltyűs, — hidraulikus — vagy motorikus üzemmel.

RÖCK ISTVÁN gép-kazángyára, vas- és ércöntödéje **BUDAPEST.**
1029

Beocsini Cémentgyári Unió

— Redlich, Ohrenstein és Spitzer. —

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli diszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

— ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG: —

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

— JÓTÁLLÁS: —

A normálaknál 50%-al nagyobb huzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden neme; házi, nyilvános, mezőgazdasági és ipari célokra

Legjobb gummi- és kender-tömlők.

1128 Mindenféle csövek, csapok stb.

legújabb javított rendszerű ti edes futósúlyú és hídmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Betéti-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien,

I., Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6.

Ullmann Ferencz Czim- és Czimerfestő
Egyedüli erdélyrészi

Diszító műterme, Horgany- és Érc-czimitábla Öntödéje.
Kolozsvárt, Rákóczi-ut 14. sz. Telefon 471. sz

Készít mindennemű horgany és ércöntésű felirat-táblákat, u. m. községjelző útjelző, tilalmi és egyes ajtó felirati táblákat a legjobb anyagból és kivitelben; valamint elvállal és készít: fogadtatások diszítéseit, egyleti, templomi és diszlobogókat bármily kivitelben, ugyszintén diszítési tárgyak, lobogók, czimerek stbik kölcsön is adatnak.
Vidéki rendelések azonnal intézettek. 1162

HUBERT J. B.

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 koronáé, mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Különfélek.

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálitója és az aranykoronás kereszt birtokosa

műbutor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapított 1869-ben. 1039.

Hantz Sándor

könyvkötő

Kolozsvárt, főtér 9. Külföldön szerzett tanulmányaim és üzletem személyes vezetésem kedvező körülményei folytán minden megrendelésnek pontos kiszolgálással előnyös áráért teszek eleget. 1213

Eladó

Tölgy-makk termés!

Homoród-Hévízen (Nagy-Küküllővármegye.) Id. gróf Haller János. 1207

Sárgahüvelgű

Mont d'or bab (karóbab)

bármely mennyiségben megvételre keresztek. Cim a kiadóhivatalban. 1206

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére alánljuk Bauer B. Gyula céget Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

CIMBALOM

részletre is olcsón kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld Varga Pál cimbalomgyártó. Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg-rább megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvéttel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. VARGA PÁL cimbalomgyártó. 1182

Pénzkölcsönt

leggyorsabban lebonnyolt titoktartással, legelőnyösebb feltételekkel, gazdaszoknak, hivatásokoknak, éves lakóknak vidékre.

Kölcsönöket betá-lázásra minden irányban a legmesszebbmő előnyök és kedvezményekkel közvetít igen rövid idő alatt, olcsó kamattal mellet KANITZER REZSŐ bankbizományos. BUDAPEST, VII. Kertész-u. 50. l. em. 7. Válaszbélyeg melléklendő. 1198

SIMONFFY

ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémtöredéje Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kivánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. 1038

Bajor I.
angol férfi-szabó műtermében
KOLOSZVÁRT,
Wesselényi Miklós-u. és Mátyás király-tér sarok, Hantz-ház, bejárat Wesse-lényi felől — a legújabb minták szerint és legjobb szövetelekből r. m. kívül jutányosan vállalatunkból sport, vadász és gazdasági ruhák! 1120

VALÓ-
di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugy-színtén összes nő övszerek) F. Bergmarand filis legújame-sebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők
POLGÁR SANDOR-nál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50. sz.
Részletes képes árjegyzék ingyen.
Ezen hirdetés beküldése ese-tén 15% engedmény. Kivágá-tott az „Erdélyi Gazda”-ból. 1204.

Mezei egerek
tömeges és biztos kipusztítására ajánlom az al-talam készített és már eddig is sok előkelő uradal-makban, nagyobb gazdaságokban, ugyszintén több községekben a legjobb sikerrel használt

egérmérget

labdac alakban, eddigi tapasztalatok szerint 1 holdra 1-2 kiló elég endőnek bizonyult, 100 kiló ára 90 kor., 50 kilós láda 6 kor.

SIPÓCZ. ISTVÁN
gyógyszerész
Pécsett, (Barany megye).

Megrendeléshez hatósági engedélyt ké-rek mellékelni.

1197

A világ leg-tökéletesebb **Beszélő gépe!**

Világhírű Mascagni Record Comp. grammophonjait és fonographjait csekély havi részletekre szállítjuk. Havi részlet 4 koronától feljebb. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Erdély-részi főképviselő: „KORVIN MÁTYÁS” — Erdélyi Könyvkereskedő Részvénytársaság. — Kolozsváron, Deák Ferenc-utca 21. sz. Hangszer osztály. — A gépek ugyanott megtekintethők.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a
Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K.
Alapítványok	1268.120— K.
Tartalékok	190.400-30 K.

Összesen 1,858.520-30 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj-arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelesleg-ből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kapta.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határo-zattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1013

az igazgatóság.

HIRMANN FERENCZ rézárugyár

Budapest, VII., Csányi-utca 9.

Készít kifogástalan szerkezetű toló és körforgó bor-szivattyukat, bor és sörcsapokat, szabadalmazott pontosan adagoló szénkéng fecskendő, mindenféle szerkezetű permetező alkatrészt, légnyomású sör-kimerő készüléket és sörszivattyút, hordózárat, valamint a pincegazdászhoz szükséges összes rézalkatrészeket, ugyszintén mindenféle öntvényeket stb.

Alapítva 1880.

1118.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Egy levelező lapon kérjen mutatványszámot a

„Baromfitenyésztés”

című képes hetilapból.

E szakfolyóirat felöleli a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő és diszmadár-, galamb- és házinyúl-tenyésztési kérdéseket.

A baromfitenyésztés minden ágáról közölt nagy-számú cikkeket mindig a legjelesebb tenyésztők írják.

A lap hetenként 16 oldal terjedelemmel jelenik meg s az ország minden részében el van terjedve.

Szerkeszti. Hreblayné Dedinszky Adél.
1149. Előfizetési ára: egész évre 8 korona.

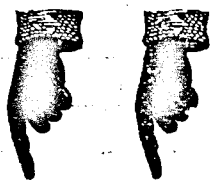
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Csömöri-út 5.

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Léber Gyula első erdélyi sodrony-szövetfonat, kerítés és ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez

gépfontait, dísz-kerítéseit és díszkapuit, továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koks, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő-és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok) 1168.

Már

1 koronáért

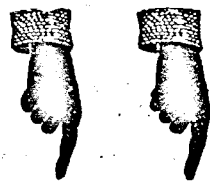
50.000

korona nyerhető.

ORVOS-

SORSJÁTÉK

BUDAPEST, IV., Váci-utca 17/a.

Már

1 koronáért

50.000

korona nyerhető.

Főnyeremény **50,000** korona ért.

Egy sorsjegy ára 1 korona.

Miután a húzást már október elején megtartjuk és a sorsjegyek nagy kelendőségnek örvendenek, ennél fogva tisztelettel kérjük, hogy a sorsjegyek bevásárlásával ne tessenek késni, hanem nagybecsű megrendelését szíveskedjék lehetőleg azonnal elintézni, mert a **húzás már**

folyó év október hó 10-én lesz.

Orvos-sorsjáték központi irodája:

Budapest, IV., Váci-utca 17/a.

Sorsjegyek a következő bankházakban kaphatók helyben: **Erdélyi bank és takarékp. r. t., Havas Lázár, Kolozsvári koronabank r. t., Leszámitoló és Pénzváltó bank erdélyrészi fiókost., Szántó B. és G., Zsilinszky Antal**, továbbá minden dohánytőzsdében és minden vidéki városban.